

Orłowski, Bolesław

Posiedzenie Zespołu Historii Rozwoju Konstrukcji Technicznych

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 16/2, 482-483

1971

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na pierwszym omawiano wyniki ankiety w sprawie badań w dziedzinie historii nauk leśnych¹. Ankieta ujawniła, że tylko nieliczne placówki naukowe inicjując będą badania z tego zakresu i dowiodła potrzeby wzajemnej informacji, gdyż zachodzą wypadki podejmowania tych samych tematów przez różne ośrodki naukowe.

Realizując postulaty wysunięte na poprzednim zebraniu, omawiano sprawę prac z zakresu historii drzewnictwa, przy czym stwierdzono, że prace takie podejmowane są sporadycznie, przeważnie jako wąskie monografie dotyczące historii pa-piernictwa. Rozważano także konieczność naszkicowania całościowego planu prac z zakresu historii drzewnictwa oraz rozpatrywano, jakie placówki mogłyby te prace w przyszłości realizować. Zaproszony na posiedzenie przedstawiciel nauk drzewnych — prof. Franciszek Krzysik, wyraził zgodę na włączenie tematów z zakresu historii drzewnictwa do prac Zespołu i na wzięcie udziału w jego pracach.

Na zakończenie posiedzenia dr Aleksander Nyrek wygłosił referat *Stan wiedzy leśnej na Śląsku do połowy XIX wieku*. W trakcie dyskusji stwierdzono, że referat ten stanowi cenny materiał dla śląskich oddziałów Polskiego Towarzystwa Leśnego i ustalono, że autor przekaże Towarzystwu podobne opracowanie z uwzględnieniem problematyki gospodarczej, w celu rozpowszechnienia na terenie Śląska i ewentualnego wydrukowania w „Sylwanie”.

Drugie posiedzenie Zespołu poświęcone było dyskusji na temat funkcji dydaktyczno-metodologicznej historii nauki na konkretnym przykładzie nauk leśnych. Dyskusje takie przeprowadzane w poszczególnych zespołach specjalistycznych stanowią cenny materiał do wspólnego podsumowania wniosków na temat roli i wartości dydaktycznej historii nauki w nauczaniu. Na podstawie opracowanych w Zakładzie Historii Nauki i Techniki PAN ankiet zebrani wypowiedzieli się czy i dlaczego są potrzebne badania i wykłady z historii nauk leśnych oraz w jakiej formie metodologicznie i organizacyjnie mają być prowadzone. W dyskusji podkreślono w szczególności powiązania historii nauk leśnych z ekonomiką leśnictwa, uwypuklono pewne elementy teoretyczno-metodologiczne dotyczące genezy poszczególnych dyscyplin naukowych, ich rozwoju i zamierania oraz wskazano na bardzo ważną, a często wiodącą rolę praktyki w rozwoju nauk leśnych i drzewnych. Dyskutanci zgodnie potwierdzili, że historia nauk leśnych jest potrzebna w dydaktyce, w wielu pracach badawczych, a nawet w pracy zawodowej leśnika.

Zofia Szymanowska

POSIEDZENIE ZESPOŁU HISTORII ROZWOJU KONSTRUKCJI TECHNICZNYCH

W dniu 3 grudnia 1970 r. odbyło się w Warszawie, pod przewodnictwem doc. Alfreda Wiślickiego, kolejne posiedzenie Zespołu Historii Rozwoju Konstrukcji Technicznych, poświęcone dziejom mostownictwa polskiego oraz specyficznym cechom badań nad historią techniki. W zebraniu, obok stałych współpracowników Zespołu, wzięli udział inżynierowie interesujący się historią techniki. Reprezentowali oni m.in. Komitet Inżynierii PAN (prof. Z. Wasiutyński), Centralny Zarząd Dróg Publicznych Ministerstwa Komunikacji (mgr inż. M. Ciesielski), Centralny Ośrodek Badań i Rozwoju Techniki Kolejnictwa (doc. J. Pniakowski), Koło Seniorów Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji (mgr inż. Z. Stasiewicz) oraz „Mostostal” (mgr inż. E. Hera, mgr inż. W. Karśnicki). Udział w zebraniu zaproszonych gości wiązał się z pierwszym punktem porządku obrad, w którym

¹ Por. dokładniejsze omówienie wyników tej ankiety w niniejszym numerze „Kwartalnika”, s. 488.

dr inż. Bolesław Chwaściński z Politechniki Warszawskiej omówił, gotową już do druku, pracę mgra inż. Janusza Jankowskiego *Mosty w Polsce i mostowcy Polacy do 1920 r.* Praca ta wykonana pod patronatem Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN opublikowana zostanie w wydawanej przez Zakład serii *Monografie z Dziejów Nauki i Techniki*.

Autor w ciągu wielu lat badań zebrał obszerny i interesujący materiał. Ostateczną wersję pracy przygotował (z uwagi na sędziwy wiek Autora, który przekroczył już osiemdziesiąt lat) dr Chwaściński jako jej redaktor naukowy (z wyjątkiem pierwszych dwóch rozdziałów, które podobnie opracował prof. E. Olszewski).

Dr Chwaściński zapoznał zebranych pokrótce z treścią, charakterem oraz układem książki, omawiając pobieżnie poruszane w niej zagadnienia. Po wstępie dra Chwaścińskiego i uzupełnieniu dokonanych przez Autora, mgra Jankowskiego, wywiązała się ożywiona dyskusja na temat pracy oraz w ogóle historii polskiego mostownictwa. Dyskutanci sporo miejsca poświęcili znaczeniu polskiego wkładu do światowego dorobku w tej dziedzinie. Zebrani orzekli, że praca jest interesująca i zapełnia dotkliwą lukę w literaturze przedmiotu oraz, że powinna zostać dobrze przyjęta przez mostowców-praktyków. Postulowano wydanie jej w nakładzie nie mniejszym niż 1500—2000 egzemplarzy.

Poruszono również sprawy warsztatowe tego typu badań i opracowań z historii techniki, m.in. zwrócono uwagę na fakt, że przestarzałe przepisy poważnie utrudniają publikowanie dokumentacji (zwłaszcza ikonograficznej) nowszych obiektów. Prowadzi to do zubożenia prac z zakresu nowszej historii techniki oraz w ogóle do niedostatku w dziedzinie publikacji zdjęć fotograficznych polskich nowszych osiągnięć konstrukcyjnych, ze szkodą dla propagandy polskiej techniki w świecie oraz ku utraceniu przyszłych historyków tej dziedziny.

Niektórzy z dyskutantów potraktowali problematykę szerzej, nie ograniczając się do rozważań nad omawianą pracą czy nawet historią mostownictwa. Wypowiedzi ich stanowiły jak gdyby przejście do drugiego punktu programu — referatu doc. A. Wiślickiego *Cechy specyficzne historii techniki i płynące stąd wnioski dla prac Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN*¹.

Po referacie wywiązała się ożywiona dyskusja dotycząca zarówno podstawowych problemów historii techniki, jak i szczegółowych zagadnień warsztatowych. Szczególnie interesujące były wypowiedzi prof. Z. Wasiutyńskiego, prof. W. Jewsiwickiego, mgra inż. A. Liebfelda, mgra inż. A. Glassa.

Sekretarz Zespołu, mgr inż. B. Orłowski, przedstawił własną koncepcję bardziej skoordynowanych badań nad historią techniki, których ostatecznym celem byłaby synteza dziejów techniki polskiej. Zaproponował on stopniowe opracowywanie tej tematyki w zakresie poszczególnych dziedzin techniki i epok metodą tzw. syntez cząstkowych.

W podsumowaniu doc. Wiślicki podziękował zebranych za żywy udział w posiedzeniu Zespołu i interesujące wypowiedzi. Zapowiedział też, że dzięki głosom w dyskusji będzie mógł poczynić pewne korzystne zmiany w sformułowaniach swego referatu, przewidzianego na posiedzenie Rady Naukowej Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN w dniu 16 grudnia 1970 r.²

Bolesław Orłowski

¹ Przewiduje się opublikowanie referatu doc. A. Wiślickiego w następnym numerze „Kwartalnika”.

² Por. sprawozdanie z posiedzenia Rady Naukowej Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN w niniejszym numerze „Kwartalnika”, s. 460.